

Maatalouskin voidaan yhtiöittää

Ari Enroth, ProAgria Maaseutukeskusten Liitto

Pääosalla maataloista työtä tehdään maataloudenharjoittajina, mutta kiinnostus maatilayritysten yhtiöittämiseen lisääntyy. Syynä tähän on maatilayritysten koon kasvu sekä maatilojen muun yritystoiminnan ja yritysten välisen yhteistyön lisääntyminen. Ennen yhtiöittämispäätöstä kannattaa kuitenkin punnita eri vaihtoehdot tarkkaan.

Maatilayrityksen toiminnan laajuus, luonne ja yhteistoimintaan osallistuvien maatilojen sekä yrittäjien ja muiden henkilöiden määrä vaikuttavat siihen, mikä yhtiömuoto on sopivin. Yksin toimiva yrittäjä voi työskennellä maataloudenharjoittajana tai hän voi perustaa osakeyhtiön yritystoimintaansa varten. Jos yrittäjiä on vähintään kaksi, toimintaa voidaan harjoittaa myös verotusyhtymänä, avoimena yhtiönä tai kommandiittiyhtiönä. Jos yrittäjiä on vähintään kolme, voidaan perustaa osuuskunta.

Verotus ja vastuut vaihtelevat

Yritysmuotojen verotus ja taloudellinen vastuu vaihtelevat. Maataloudenharjoittajien verotus perustuu siihen, että maatalouden verotettava tulo jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osuuteen ja ne jaetaan yrittäjälle ja hänen puolisolleen omistuksen ja työpanoksen mukaisessa suhteessa. Lopullisen veron määrän ratkaisevat yrittäjien kokonaistulot.

Verotusyhtymän, avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotettava tulo jaetaan yhtymän osakkaille verotettavaksi heidän muiden tulojensa yhteydessä.

Vain osakeyhtiötä ja osuuskuntaa verotetaan erillisenä verovelvollisena eli ne maksavat itse veronsa. Sen määrä on 26 % verotettavasta tuloksesta. Tästä seuraa kuitenkin se, että rahojen nosto osakeyhtiöstä ja osuuskunnasta osakkaiden omaan käyttöön on verovapaata vain verovapaan osingon rajoitusten puitteissa. Jos osakeyhtiöstä halutaan jakaa enemmän rahaa osakkaille, pitää osakeyhtiölle töitä tekeville osakkaille maksaa palkkaa tai verotettavaa osinkoa.

Osakeyhtiöittäminen kannattaa verosyistä yleensä vain silloin, kun yritystoiminnan tuloista joudutaan muussa yritysmuodossa maksamaan selvästi enemmän veroja. Yhtiöittämisen verotukselliseen kannattavuuteen vaikuttaa

muun muassa toiminnan kannattavuus, velkamäärä, tulojen jakaantuminen muussa yritysmuodossa pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin, yrittäjien muut tulot ja yrittäjien tarve nostaa rahaa yksityistalouteen.

Maataloudenharjoittaja sekä avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies vastaavat henkilökohtaisesti koko omaisuudellaan yritystoiminnassa syntyneistä velvoitteista. Osakeyhtiössä osakkaan ja osuuskunnassa jäsenen vastuu rajoittuu vain sijoitettuun pääomaan, mutta usein pienien osakeyhtiöiden osakkaat joutuvat antamaan yksityisomaisuuttaan osakeyhtiöiden lainojen vakuudeksi. Näin ollen osakkaat saattavat menettää yksityisomaisuutta, jos osakeyhtiön toiminta epäonnistuu.

Seppo J. J. Sirkka/MTT:n arkisto

Kiinnostus maatilayritysten yhtiöittämiseen lisääntyy. Syynä tähän on maatilayritysten koon kasvu sekä maatalojen muun yritystoiminnan ja yritysten välisen yhteistyön lisääntyminen.

Eläkkeet ja kirjanpito yhtiömuodon mukaan

Yritysmuoto vaikuttaa esimerkiksi siihen, minkä eläkevakuutusjärjestelmän mukaan yrittäjien eläketurva hoidetaan. Maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vakuuttaminen on yleensä edullisempaa kuin muut vaihtoehdot. Myös maataloustukien ehdot tulee ottaa huomioon yritysmuodon valinnassa.

Yrityksen päätöksenteko ja kirjanpito riippuvat yhtiömuodosta. Jos yrittäjäperhe suunnittelee maataloustoimintansa yhtiöittämistä, osakeyhtiömuodosta aiheutuu merkittävästi lisää byrokratiaa maataloudenharjoittajana toimimiseen verrattuna. Useamman yrittäjäperheen yhteistoiminnassa tarvitaan muutenkin selvät toimintatavat ja kokoukset yhteisten päätösten tekemistä varten. Yhtiökokouksia ja hallituksen kokouksia vastaavia kokouksia joudutaan kyllä pitämään muutenkin.

Pelkät verotussyyt eivät riitä yhtiöittämiseen

Yhtiömuodon muutokselle maataloudenharjoittajasta osakeyhtiöksi pitää olla muitakin perusteita kuin verotukselliset syyt, jotta verottaja hyväksyy yhtiöittämisen. Yleensä yksittäisen yrittäjäperheen maataloustoiminnan yhtiöittäminen on kuitenkin kannattavaa vain suurilla tiloilla. Tällaisten tilojen toiminta on muutenkin liiketoiminnan tyypistä ja niin laajaa, että yhtiöittämistä voidaan pitää perusteltuna toiminnan laajuuden ja riskien perusteella.

Ennen yritysmuodon muutoksia pitää aina selvittää eri tekijöiden merkitys ja varautua myös tulevaisuuden muutoksiin. Tässä selvitystyössä kannattaa käyttää apuna neuvoja ja muita asiantuntijoita.

Lisätietoja: ari.enroth@proagria.fi
puh. (020) 747 2446

Kannattaako yhtiöittäminen?

Maatilayrityksen yhtiöittäminen - opas kertoo yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Verotusta käsitellään laajalti, ja sen lisäksi yrittäjien eläke- ja sosiaaliturvaa sekä tuki- ja lomituspalveluasioita.

Lue lisää: Ari Enroth, Peter Österman ja Taina Harmoinen (toim.). Maatilayrityksen yhtiöittäminen. Tieto tuottamaan 120.